

ספר

זבח תודה

והוא ביאור בארוכה ומשנה ערוכה על הלכות שחיטה והלכות
סריסות על מהריק"א והגהות מהרמ"א אשר אסף
וקבץ ביגיעה רבה ובפלפול עצום עם רינים ומעטים
מהש"ס ומכל ספרי הפוסקים ראשונים ואחרונים אשר היו
אחת הגה ואחת הנה קבצם כעסיר גורנה החכם השלם והכולל
כנגלה ובנסתר כמהו"ד יחיא בן בכהר"ד צאל"ח זצוק"ל
אב ב"ר ריש מתיבתא וסורה צרק ושוחט ובודק כעיר ואם
בישראל ק"ק צנעא יע"א זכותו וזכותו תורתו העמוד לנו
ולדורנו אב"ד.

נרפס פעם ראשונה בעי"ת בלכתא יע"א ולרוב יוקר
מציאתו נרפס פעם שנית בהנהה סדוייקת וברוספת
באר הגולה

נרפס
פעד"ק ירושלים תוכב"א

כיצד משחזים הסכין? כשירוצה להעמיד סכין על כנו ישחזו אותו על משחזת היטב בכח ורק שיהיה במשקל אחד על שני צדדי הסכין. ולא ישחזו במהירות כי כאשר ישחזו במקום אחד בכח ובמקום אחר ברפיון אז הסכין יהיה תמיד מקולקל ויהיה מלא פגימות דקות ולכן כשיודמן פגימה בסכין צריך להשחזו כל אורך הסכין לא על מקום זהפגימה לכדו ואם תעשה כן סכינך יהיה תמיד חד וחלק וישר ולא תצטרך להשחזו הסכין בכל עת כי מחמת שנהיה בטוב לא במהרה יקבל חלודה.

צריך השוחט לזוהר בדי' זכר'ים בשעת כדיקה, א" תמיד יהיה נזהר בצפרניו שיהיו חלקים. ב" לא יבדוק הסכין בעת שהיד קר ומצונן או חם מאד, ג" לא יבדוק הסכין כשהיד טופח הן מחמת משקה או מחמת זיעה כי בדוק ומנוסה בכל אלו לא ירגיש. ולכן כתבו הפו" שהשוחט יבדוק סכינו מידי יום ביומו בבוקר קודם תפלת שחרית שאז דעתו זך וצלול ואינו מבלבל ויכול להרגיש בפגימה כל שהוא. וכן יקנה הסכין כל כך בסמרטוט דק יפה יפה ותועלת לסכין שלא יקבל מהרה שום פגימה.

אם צריכים בעגל כשנולד מעות לעת יש בזה מחלוקת פו".

הערה על המכתבים

כזמנו של מחבר רצונו העז להפיץ תורה בקרב כל עדת יהודי תימן בכלל ולארץ הודו כפרט ולכן יהודי הודו פנו כעניני שאלות ודינים אל רבני צנעא עד שהתחילה יהדות ככל לפעול שם הצליחו לנתק הקשרים מרבני תימן וכבר נתפרסמו הרבה מכתבים על ידי מוסד הרב קוק כאמצעות חוקרים ורבנים. אני מביא כאן רק מכתבי המחבר ז"ל כדי לרכז כל מעשה ידיו לספריו וזה לכמה סיבות והם כדלהלן:

2. איגרת שניה נכתבה בשנת התקס"ג ולאיגרת זו הכאתי צלום הכ"י כולל חתימת המחבר לדוגמא

תשובות המכתבים לא כדי להעתיקם הואיל ומהרי"ץ ז"ל המשיך בתמימותו שספריו טבעו בספינה ומר רחבי מתחמק מהוצאת הספרים לאור, ולכן כ' למהרי"ץ לשלוח עוד פעם את הספרים וייתכן ששלח הספרים ואמנם מר רחבי לא קיים הבטחתו ולא הדפיסם ומר זכאי שהכטיח לעזור בכסף לא עזר ומתור אחד המכתבים נהג מר רחבי שלא כהוגן ולכן ראה מהרי"ץ להביע צערו אל מר רחבי ונדמה לו כי בתחנונים יכטל רוע הגזרה ואילו ידע את מחשבתם היה מכש את הספרים בתירה אבל מהרי"ץ לא נתפס לייאוש והשתדל ללא ליאות להדפסת שנים מספריו ועכ"פ לא זכה לראותם בחייו בדפוס מ"מ הקב"ה עזר והגה עתה הספר יוצא לאור פעם שלישית כשלימותו.

סדר הניקור של הרב יודא צעדי זצ"ל.

דיני ניקור שחיבר הרב הגדול כמהר"ר יהודה צעדי זצוק"ל מכ"י סדר הניקור שקבלנו אחר שמפשיטין הבהמה קורעין הכרס החיצונה מבין הירכיים עד החזה ומוציאין הכרס הפנימי ומסירין מעליו שמלה הפרוסה עליו כולה. ונוזהרים על החלב הדק המחובר במעי' שהוא סוף הדר הכנה הקרוב למוצא הרעי שמצדו אחד מחובר חלב הקרב ומצדו השני שומן הכנה וזה החלב שמצדו הוא חלב הדקין האסור לד' הגאונים ז"ל.

וכן נוזהרים בצד הדבוק בקצת סיני דיבי ומנקרין הכל היטב. וכן נוזהרים להסיר חלב שעל הקיבה מבחוץ והוא חומצה עד שלא ישאר ממנו שום דבר ונוטלים חלב שבתוך הקיבה מבפנים המחובר לקיבה ממש שאינו פרוס כשמלה הוא המותר והוא הטהור והוא בר חומצא. והפרוס על המסוס ובית הכוסות כשמלה אסור שהוא תותב קרום ונקלף והוא מכלל חלב שעל הקרב. וגוררים מהמעי היוצא מהקיבה כמו אמה וגם הוא חלה הדקין האסור לד' הרמב"ן והרי"ף מפני שהוא שוכן לחלב שעל הקרב. ואח"כ מוציאים כל בני מעים והכרס והכבד חוץ מחלוחלת שעדיין צריכה לנקותה מחלב שעליה ואח"כ קולפין כל הקרום שעל הכסלים שאסור משום חלב ומדקדקים עליו שלא ישאר ממנו כלום. ותחלתו מהמקום הלבן שבאמצע הטרפש עד הירכיים ברוחב כל הכסלים עד השדרה ומסירים אותו עם החלב שעליו שבסוף הירכיים ועל הבשר שנוחת המתנים הנקרא באלערבי מתמאזק"ה וזה החלב הוא מכלל חלב הכסלים ואח"כ מושכין חמשה חוטין שבכסלים הם ג' מימין וכו' משמאל. הג' שמימין מתפצלין שנים שנים והב' שמשמאל מתפצלים כל אחד מהם לג' ג' וראשו האחד מחובר לשדרה והם נקראים חוטי העוקץ וחוטי הדפנות וחוטי הכסלים. ואסורן משום חלב. ואם שולפן כשהם חמין נשלפים כולם. ואם נתקררו אינם נשלפים וצריך לתטט אחריהם. ואח"כ קורעין בסכין קרום דק שאצל השדרה משני צדדיה מתחת המתנים עד הצלעות והוא המקום שיראה למראה לבן לאור החמה או לאור הנר מאחורי הבהמה ויראה מבפנים ואחר שקורע הקרום נוטלים החלב שתחתיו עד השומן שתחת אותו מספק בין עור הבהמה ובין זה החלב והוא מותר. ונוטל זה החלב השדרה ארכו מתחת המתנים עד הצלעות ורחבו עד שיתכסה בבשר ומשנתכסה בבשר גוררים החלב שעל השדרה מבפנים אצל בשר המתנים הנקרא מתמאזקה ומנקרין אותן מבחוץ. ועוקרין חלב הכליות ממקום חיבורי בשדרה מעל הטרפש לצד מתני' הבהמה ומנקרין תחתיו מכל חלב או מסירים עצם השדרה כולו. ואח"כ פותח העצם המחבר שני הירכיים ומוציא כל החלב שבתוכו על חלב הכליות והוא חלב שעל הכסלים והוא תרכא דאיקליבוסטא ומנקרין אותו עד תחלת הזנב בבהמה גסה. ובכבשים מוסיפין לגרור את פני האליה כלפי פנים הנוקש על היריכות עם חלב הכליות והכסלים כל הגבוה בראש האליה מקום מוצא הרעי עד עצמות האליה. ולמטה ממנו יש בקרום דק בין זה החלב ובין חלב האליה. ובין החוטים היונקים מחלב הכליות והכסלים. וגוררין כל החלב שבין הפקוקלות שהם בערבי אלפלך עם החוטים הנכנסים בנקבי העצמות המחברות מתני' הבהמה

מלמעלה שבהם כולה חוט השדויה ומפריד הירכיים כל אחד לבדו. ופותח כל אחד מהבשר של צד העור עד שיראד גיד הנשה שעל הירך ונוטלו ומחטט אחריו בכל בשר הירכיים ובירך הנקרא מוכ'ה מבחוץ ומבפנים ובשוק הנקרא סאעד בחוץ ובפנים. ובבשר שעליו הגדל מצה"ג הנקרא סוקלה עם כל שומן הגיד בכל מקום שימצא. ויש משני צדי הירך הנקרא מוכ'ה ובכף שלה קנוקנות ושומן גיד הנשה שאי אפשר לנקותם היטב. לכך יתיר וישליכם. ויש בשוק תחת בשרו ג"ג גידים קטנים והם מגיד הנשה לכך יפתח הבשר ויסירם. והטחול יקלוף הקרום שעליו וימשוך החוטים שבתוכו שהם ג"ג ואיסורם משום חלב וצריך לחטט אחריהם. והכרס והמסוס ובה"כ צריך לנקותם מכל החלב הדבוק בהם והקרום שעל הטרפוש מצד הכבד אסור משום חלב. ומה שמצד הריאה נהגו להסירו שמא יסתפק הרואה אבל הוא מותר. ומסירין הקרום התזותון שעל הכליות והוא אסור משום חלב וחוטים אסורים משום דם לא נהגו באלו הארצות לבטלם מפני שמחתכים את הבהמה לכמה חתיכות וה"י יצילנו משגיאות ויורה עבדיו דרך האמת אכ"ר.

ע"כ מה שנמצא בשם ר"י יודא צעדי זצ"ל.

ה"י שלום יצחק הלוי ז"ל.

כל ת"ח שאינו יודע ש"כ"ם קצ"ב. (פי"י שחיטה. כתיבה. מילה. קשר של תפילין. יא קדושין) ציצית. ר"ל קש"ר של ציצית. ברכות ר"ל ברכות אירוסין ונשואין ועוד. וי"ג עוד כ"ד י"ד. כ"ד ספרים. וי"ד פרקים הלכות שחיטה ברמב"נו. ע"י גמרא חולין ט.

נוסח הרשאה לתלמיד שרוצה לשחוט

אחר שיבדקו אותו ב"ד ונמצא בקי בהלכות שחיטה והלכות טריפות כולן ובהשחזת הסכין והרגשת פגימה דקה אז יכתבו לו זה הנוסח והיה בידו לזכו ולראיה:

יכתב אל תאריך

ביומא דנן אתא לקדמנא (פב"פ) וסר סכיניה קדמנא ואשתכח שפיר ועוד בדקנא יתיה ואשתכח יאי בכל מילי בדעתא בחכמתא וסוכלתנותא והימנותא וענותנותא וכיון דחזינא זריזותיה ואומנותיה בסכינא ובהלכות שחיטה ובכל מילי ארשינא יתיה למיכם תורין וענא ועופי ושרינא לכל ישראל למיכל משחיטתיה ולא איתי אנש די ימחא ביזיה מחמת דמהימן הוא וחזינא מן דינא לאסמכותיה ולא תקופי בידיה ומארי די שמי' יתקיף בימינא דדחלי שמייה וכתבנא דא להיי ולשלמא ולזכו.

צפת אל ניקור יבעד ת'וב אלבטן
 ויתקצא עלא טרפה אללאצק פי
 גאנב אלמדוורה אלאכרה אלדי תלי
 אלחלוחלת וכד'אלך גאנב מנה לאצק
 אלא סיני דיבי יתקצא עליה ויבעד שחם
 אלקיבה אללאצק פי כ'ארגאה ויתקצא
 עליה. ויבעד אלשחם אלמדוור עלא
 אלפחת' מן פוק חלב המותר שעל היתר,
 ויקרש אלשומן מן אלבטן אלכ'ארג מן
 אלקיבה קדר ד'ראע ויקרש אלקויום מן
 אלטרפש ומטלע אלא ספל אלנוכ'אד'
 בערץ' אלכסלים אלא גאנב אלשדרה
 מע אלחלב אלדי פוקה פי ספל
 אלפכ'אד. ויבעד אלחלב אלדי פוק
 אלמתמאזקאת מן כ'ארגהן גמיע.
 ויתקצא עליה ויגר אלערוק מן
 אלכ'אפקין ת'לאת'ה מן אימן יתפצלין
 את'נין את'נין. ואת'נין מן איסר
 יתפצלין ת'לאת'ה תלאתה. ואטראפהן
 מג'רוס פי אלשדרה ואן לס יכ'רגיין
 אלא כמאלהן יחתאג יתחרא עליהן.
 ויבעד אלפתילות מן גהתי אלשדויה פי
 אטראף אלכ'ואפק אלדי ילי אלשדרה.
 ועלאמהן אד'א כאן פי צ'ו אלשמס מן
 כ'ארג יבאן מן דאכ'ל פי גהת אלשדרה
 אביץ' פיה קליל צפא, יקרש קרשה
 רהיפה מן אלגהתיין טולהא מן ספל
 אלפכ'ד' אלא אלצ'לע. ויבעד אלחלב מן
 תחת תלך אלקרשה אלא אן יצל אלא
 אלשומן אלפארק בין תלך אלקרשה
 ואלגלד וקדר ערצ'ה אלא מא יג'טי
 עליה בשר וחיניד' מותר. ויקרש גמיע
 אלקרום אלדי עלא אלטחול ויגר
 אל'לאת'ה אלערוק אלדי וסטה ואן
 לס יגתריין אלא כמאלהן יקטע באלסכין
 ויתקצא לא יבקי שי. ויבעד אלקרום

תיאור מעשה הניקור? יסיר חלב
 הקרב ויקפיד עליו עד סופן
 הדבוק בצד הדרא דכנתא הסופית אשר
 מול החלחולת. וכמו כן החלק הדבוק
 ממנה עד סיני דיבי יקפיד עליו. ויסיר
 חלב הקיבה הדבוק מבחוץ ויקפיד עליו.
 ויסיר החלב המשוך על הכרס מעל
 החלב המותר שעל היתר. ויקלוף השומן
 מן הקרב היוצא מן הקיבה שיעור אמה.
 ויקלוף הקרום מן הטרפש ולמעלה עד
 סוף היריכים ברוחב הכסלים עד צד
 השדרה עם החלב שעליו עד סוף
 היריכים. ויסיר החלב שעל המותן
 והעצה שמבחוץ כלו. ויקפיד עליו
 וימשוך השרירים מן הכסלים ג" מהימין
 יפרדו שנים שנים. ושנים מהשמאל
 יפרדו לג" ג" ויסודן מחוברים בשדרה
 ואם לא יצאו כולן יצטרך להקפיד עד
 סופן יצטרך להקפיד עליהן. ויסיר
 הפתילות מצדדי השדרה בסוף הכסלים
 של יד השדרה. וסימנן אם היה אור
 החמה מבחוץ יראה מבפנים מצד
 השדרה לבן יש בו מעט בהירות יקלוף
 קליפה דקה משני צדדיה ארכה מתחת
 הירך עד הצלע. ויסיר החלב מתחת
 הקליפה עד שיגיע לשומן המבדיל בין
 אותה קליפה והעור. ושיעור רחבה מה
 שיכסה עליו בשר ואז מותר. ויקלוף כל
 הקרומים שעל הטחול וימשוך שלשת
 החוטים שבתוך הטחול ואם לא ימשוך
 עד סופן יחתוך בסכין ויקפיד שלא
 ישאר כל שהוא. ויסיר הקרום אשר על
 הכליות והחלב שעליהן. ויסיר חלב
 הכליות וכל הקרומים אשר בתוך

אלדי עליהן ועל כלליות ואלחלב אלדי עליהן ויבעד חלב אלכליות ונמיע אלקרומ אלדי וסט אלפלוך' ואלחוטים אלדאכלת פי את'קאב אלפלוך' אלדי בהן יתם חוט אלשדרה ויבעד אלחלב אלדי פי ראס אלזנב בבהמה דקה (אולי צ"ל גסה). ואן הו צ'אן פאליקרש אלחלב מן ראס אלאליה אללאצק אלאלפלוך. ועלאמתה קרום דק פארק בין ד'לך אלחלב ובין אצל אלאליה. ויקרש עצם אלשדרה אלדי חלב הכליות לאצק אליה, או יבעד אלעצ'ם באצלה, ויפצל אלפכ'אד' ויפתח כל פכ'ד' מן כ'ארג אללחס אלדי ילי אלגלד ויבעד גיד הנשה ויתקצא עליה ועלא אלקנוקות ושמנן פי גמיע אלכ'ראקא, ואלקנוקות אלדי פי ראס אלמכ'ה מן אלגהאחיין מא ימכן אלתקצא עליהן לאוהן לאבטאת, לד'לך יכסרהן וירמיהן, ויבעד אלחלב מן אלמכ'ה מן דאכל ומן כ'ארג. ויבעד אלסאק ת'לאת'ה גידים אלדי פי בין אללחס ואלעצ'ם. וגמיע אלחלב אלדי פי אלסקלה ואלחלב אלדי פוק אלכרש מן כ'ארג יבעדה לא יבקי מנה שי. וכד'לך המסס ובה"כ וכד'לך יבעד אלחלב אלדי עלא אלמצ'פע פי ספלה ועלא אלבשר אלדי יגתר מעוז. ואלחוטין אלדי איסורם משום דם לא נהגו להסירם מפני שמחתכים הבהמה לכמה חתיכות וה" יצילנו משגיאות אכ"ר.

הבוקות והחוטים הנכנסים בנקבי הבוקות שבהם נגמר חוט השדרה, ויסיר החלב שבראש הזנב בבהמה גסה. ואם היה צאן או יקלוף החלב מראש האליה הדבוק עד הבוקא. וסימניו קרום דק מבדיל בין זה החלב ובין שורש האליה. וקולף עצם השדרה שחלב הכליות דבוק בו או יסיר העצם כולו. ומבדיל היריכים ופותח כל הירך מחוץ לבשר אשר מחובר בעור ויסיר גיד הנשה ויקפיד עליו ועל הקוקנות ושמנן בכל כלל החתיכות והקוקנות שהם בראש עצם המוח משני הצדדים מה שאפשר להקפיד עליהם לפי שהן דבוקות ולכן שוברן וזורקן ומסיר החלב מן המוח מבפנים ומבחוץ. ומסיר שלשת הגידין שהם בין הבשר והעצם. וכל החלב שיש בשוק והחלב שעל הכרס מבחוץ יסירנו לא ישאיר ממנו כלום. וכמו כן המסוס ובה"כ. וכמו כן יסיר החלב שעל החלחולת מלמטה ועל הבשר הנמשך עמו. והחוטין שאיסורם משום דם לא נהגו להסירם מפני שמחתכים הבהמה לכמה חתיכות וה" יצילנו משגיאות אכ"ר.

זהו המנהג המקובל מימות קדמונינו ע"ה זת"ל.